

4- مۇۋاپىق قوشۇمچىلارنى قوشۇش ئارقىلىق جۈملە تۈزۈڭ ۋە تۈركچىگە تەرجىمە قىلىڭ.

- ① سەن، دەپتەر، سەن، ئۈستەل.
- ② سائادەت، ئاتا، ئىشچى، مەن، ئاتا، مۇئەللىم.
- ③ بۇ، مەن، لۇغەت، ئەمەس، بۇ، سىز، لۇغەت.
- ④ داۋۇت، ئۆي، ئۈرۈمچى.
- ⑤ مەن، ئاچا، بىر، بالا، يېزا.
- ⑥ ئۇ، مەن، ئاكا، ياخشى، دوست.
- ⑦ شەرقىي تۈركىستان، يەرمەيدانى، چوڭ.

5- تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلىڭ.

- 1- Kaşgar Doğu Türkistan'ın en önemli kentlerinden biri.
- 2- Ali ve onun iki arkadaşı odada uyuyorlar.
- 3- Bu kitap benim sınıf arkadaşşıma ait.
- 4-Bu şapka kimin?
- Bu benim şapkam.
- 5- Bu kimin sözlüğü?
- Bu Halil'in sözlüğü.
- 6- Bu kimin arabası?
- Bu Davut'un arabası.
- 7- Sen Şahin'in sınıf arkadaşımı sın?
- Evet, ben Şahin'in sınıf arkadaşşı.
- 8 - Onlar sizin öğrenciniz mi?
-Hayır, onlar benim öğrencim değil, benim arkadaşşımanın öğrencileri.

داىم ئىشلىتىلىدىغان سۆز - ئىبارىلەر

تۇرسۇن، سىز ئوقۇڭ.
ياخشى، ئولتۇرۇڭ.
ئوقۇ -

كۆنۈكمە

1- تۆۋەندىكى ئىسىملارنى تەۋەلىك بىرلىك قوشۇمچىسى بىلەن ئۈرلىگەندىن كېيىن، ئىگىلىك كېلىش قوشۇمچىسى ۋە ئورۇن كېلىش قوشۇمچىلىرى بىلەن تۈرلەڭ.

كۆز	چىنە	ساۋاقداش
ھەدە	زاۋۇت	ئوقۇغۇچى
بالا	جۈملە	كۈتۈپخانا
ئائىلە	لۇغەت	گرامماتىكا

2- تۆۋەندە بېرىلگەن ئىسىملارنى شەخس قوشۇمچىلىرى بىلەن تۈرلەڭ.

ئۆي	چىنە	دەپتەر
دوست	قوغۇن	نۇرمۇش
قول	نەشپۈت	ئىستىكان
ئاتا	لۇغەت	كەسپداش
ھەدە	ژورنال	ئوقۇغۇچى

3- تۆۋەندە مۇۋاپىق شەخس ئالماشلىرىنى تىرناق ئىچىگە تولدۇرۇڭ ۋە تۈركچىگە تەرجىمە قىلىڭ.

()	()	()	()
()	()	()	()
()	()	()	()
()	()	()	()
()	()	()	()

«مەكتەپ» دېگەن ئىسمىنى ئۈچ شەخسنىڭ بىرلىك ۋە كۆپلۈك شەكلىدە تۈرلىسەك : مەكتىپىم، مەكتىپىمىز، مەكتىپىڭ، مەكتىپىڭلار، مەكتىپى شەكلىدە تۈرلىنىدۇ. بۇ ئىسمىغا قوشۇلغان « - م، - ىمىز، - ىڭ، - ىڭلار، - ى » قوشۇمچىلىرىنى ئىسىملارنىڭ ئىگىلىك شەخس قوشۇمچىلىرى دەيمىز.

ئۇيغۇر تىلىدا تاۋۇشلار ئاھاڭداشلىق خۇسۇسىيەتكە ئىگە بولغاچقا، ئىسىملارنىڭ ئىگىلىك شەخس قوشۇمچىلىرىدا ھەر بىر شەخسكە تەۋە بىرنەچچە يۈرۈش قوشۇمچە بار.

ئۇيغۇر تىلىدا ئىسىملارنىڭ ئىگىلىك شەخس قوشۇمچىلىرى ئۈچ شەخستە، بىرلىك، كۆپلۈك ساندا كېلىدۇ، شۇنداقلا ئۇلارنىڭ ھەرقايسىسىنىڭ ئۆزىگە خاس قوشۇمچىلىرى بار. بۇ دەرىسىمىزدە بىرلىك شەكلىنى ئىزاھلاپ ئۆتىمىز. كۆپلۈك شەكلىنى ئالدىمىزدىكى دەرىسىمىزدە ئىزاھلايمىز.

ئىسمىنىڭ تەۋەلىك شەكىللىرىنىڭ بۇ تۈرلىرىنى تۆۋەندىكى جەدۋەلدىن كۆرۈشكە بولىدۇ.

تۈرى		تەۋەلىك قوشۇمچىلىرى	مىساللار
I - شەخس	بىرلىك تۈرى	-م، - ىم، - ۈم /، - ۈم /، - ۈم	ئاتام، كىتابىم، پۈتۈم، ئۆيۈم
	كۆپلۈك تۈرى	- بۇڭلار /، - ۇڭلار /، - ىڭلار /، - ىڭلار	ئانىمىز، كىتابىمىز، پۈتۈمىز، ئۆيىمىز
II - شەخس	بىرلىك ئاددى تۈرى	- ىڭ /، - ىڭ /، - ىڭ /، - ۈڭ /، - ۈڭ	ئانىڭ، كىتابىڭ، پۈتۈڭ، ئۆيۈڭ
	كۆپلۈك تۈرى	- بۇڭلار /، - ۇڭلار /، - ىڭلار /، - ىڭلار	ئانىمىز، كىتابىمىز، پۈتۈمىز، ئۆيىمىز
	كۆپلۈك ئاددى تۈرى	- ىڭلار /، - ىڭلار /، - ۇڭلار /، - ۇڭلار /، - ۇڭلار	ئانىڭلار، كىتابىڭلار، پۈتۈڭلار، ئۆيۈڭلار
	بىرلىك سىپايە تۈرى	- ىڭىز /، - ىڭىز	ئانىڭىز، كىتابىڭىز
كۆپلۈك ھۆرمەت تۈرى	- لىرى	ئانىلىرى، كىتابلىرى	
III - شەخس	تۈرى	- سى /، - ى	ئانىسى، كىتابى